

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

***Засновник жанру історичного
роману***

До 250-річчя від дня народження

Вальтера Скотта

Бібліографічний покажчик

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

*Засновник жанру історичного
роману*

До 250-річчя від дня народження

Вальтера Скотта

Бібліографічний покажчик

Славутич 2021

Цей бібліографічний покажчик підготовлений відділом бібліотечно-бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене відзначенню у 2021 році 250-річчя від дня народження Вальтера Скотта – англійського та шотландського письменника, поета, біографа, історика.

Покажчик містить біографію, публікації про твори письменника, видання та статті про його життя і творчість, розробки уроків, позакласних заходів, сценаріїв, інтернет-ресурси про В. Скотта.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі:

Панова Л. І., Соловйова Л. О.,
Янченко О. О.

Відповідальна
за випуск:

Портная Н. В.

Створені Скоттом історичні романи і донині вважаються еталонними в цьому жанрі.

Понад сто років тому Вальтер Скотт вважався одним з найвидатніших письменників світової літератури. Бальзак розглядав його романи як зразки художньої досконалості, Стендаль вважав його батьком сучасних романістів, Гете відгукувався про нього з найбільшим схваленням, Белінський захоплювався ним, Пушкін називав його «шотландським чарівником». Сотні тисяч читачів у всіх кінцях Європи з нетерпінням чекали його нових творів, які відразу ж перекладалися на кілька мов і виходили багатьма виданнями. На мотиви його творів художники писали картини, а композитори – опери. Сотні європейських письменників склали романи «в манері Вальтера Скотта». Історик, який воскресив давно минулі епохи, знавець людських сердець, що творив, подібно Шекспіру, цілі натовпи живих людей з найрізноманітнішими характерами і пристрастями, – таким здавався Скотт своїм захопленим читачам протягом майже півстоліття.

Потім слава його пішла на спад.

Скотт став дитячим письменником, змагаючись у популярності з Купером, Майн Рідом і Жюлем Верном. Цьому віку він подобався повним пригод сюжетом, екзотичною обстановкою, в якій перебігала дія його романів, контрастами злих і добрих героїв. Але згодом творчість Вальтера Скотта знову стала завойовувати симпатії не тільки дітей, а й дорослих.

Створивши історичний роман, Вальтер Скотт встановив закони нового жанру й блискуче втілював їх на практиці. Навіть сімейно-побутові конфлікти він пов'язав з долями нації й держави, із розвитком суспільного життя. Творчість письменника суттєво вплинула на європейську та американську літератури. Саме Скотт збагатив соціальний роман XIX століття принципом історичного підходу до подій. У багатьох європейських країнах його твори лягли в основу національного історичного роману.

Народився Вальтер Скотт в Шотландії, в Единбурзі, 15 серпня 1771 р. в сім'ї заможного юриста. Дитячі роки Вальтера пройшли не лише в Единбурзі, а й в селі у діда. Саме серед лук, гір і лісів хлопець душею долучився до природи Шотландії, познайомився з її легендами, історичними переказами, народними піснями, які чув від родичів і знайомих. Там він зустрів праобрази своїх майбутніх літературних героїв, почув розповіді про події боротьби шотландців за власну незалежність.

Його рано навчили читати, долучили до популярної на той час художньої і повчально-моралізаторської літератури. Найбільше він полюбив поезію. У нього була дивовижна пам'ять, що пізніше знадобилося йому у письменницькій діяльності.

У школі Скотту пощастило на гарних учителів. Він легко володів мовами, читав європейськими і латинню. Але не дуже добре запам'ятовував імена, дати та інші історичні формальності. Щоб подолати цей недолік власної пам'яті, вивчав історію як ланцюг виразних, захоплюючих сцен та епізодів.

Юнак дуже рано увійшов у гурток літераторів Единбурга. Зустріч з великим шотландським поетом Робертом Бернсом (1786 р.) справила величезний вплив на нього. Поезія Бернса була супутницею всього життя Скотта. Він ішов шляхом свого попередника, прославивши багатство людей праці і виражаючи презирство до багатіїв.

24 грудня 1796 року він повінчався з Маргарет Карпентер, у 1801 р. у них народився син, а у 1803 р. – донька. В особистому житті майбутній письменник був зразковим сім'янином, гарним і добрим батьком.

З 1800 року розпочалася серйозна літературна діяльність В. Скотта. Він виступив як перекладач, журналіст, збирач фольклору, автор романтичних поем та балад. Протягом понад 30-літньої літературної діяльності письменник створив 28 романів, 9 поем, безліч повістей, літературно-критичних статей,

історичних праць. Молодий поет став відомим у своїй країні, коли у 1802 р. опублікував 2 томи «Пісні шотландського кордону» (3-й том побачив світ у 1803 р.).

Згодом стали з'являтися поетичні твори В. Скотта, написані ним самим, – драматична поема у 6-ти піснях «Пісня останнього менестреля» (1805 р.), в якій об'єдналися фольклорні та історичні мотиви. Поема мала грандіозний успіх у читачів. Вийшла вона великим, як на той час, тиражем. Така гучна слава окрилила молодого митця, і він написав нові поеми: «Марміон» (1808 р.), «Діва Озера» (1810 р.) та інші. У цей самий час він підготував до друку і видав середньовічний рицарський роман «Сер Трістан»; працював над есе про старожитності. Всі ці різноманітні літературні заняття поєднувалися з працею адвоката в Единбурзькому суді, а потім – шерифа округу Селкерк (з 1799 р.), де місцеві жителі його дуже шанували і любили за доброту і справедливість. Займався він іще сільським господарством та видавничими справами, служив у кінноті – енергії вистачало на все. Однак згодом Скотт остаточно зрозумів, що саме література є його покликанням.

У 42 роки письменник уперше віддав на суд читачів свої історичні романи. Влітку 1814 р. вийшов у світ перший роман В. Скотта «Уеверлі, або 60 років тому». Ім'я автора на ньому не зазначалося, як і в усіх наступних романах, аж до зібрання творів 1829 р., в передмові до якого В. Скотт пояснив, що змусило його так довго переховуватися від читача. Спочатку була боязнь невдачі, небажання ризикувати високою літературною репутацією, набутою ще в ролі поета. Далі автору сподобалася гра з публікою, заворожувала таємниця, яку письменник любив не лише в літературі, а й у житті. Лише найвужче коло його друзів знало точно те, про що сперечалася і здогадувалась уся Європа, і хто ж істинний автор романів, які мали величезний успіх і друкувалися анонімно чи під псевдонімом – «автор Уеверлі».

Після виходу у світ першого роману «Уеверлі» Скотт став всесвітньо відомим письменником. Далі були написані ще 25

романів, декілька збірок оповідань, п'єс, поем, 2-х томник «Історія Шотландії», багатотомне «Життя Наполеона» та інші твори, видані прозаїком упродовж 18 років (з 1814 по 1831 р.р.)

Помер письменник від інфаркту в zenіті слави 21 вересня 1832 р.

Новаторство Вальтера Скотта полягало в тому, що він створив жанр історичного роману, «до нього не існуючий» (за визначенням В. Г. Белінського). В основу світогляду і творчості прозаїка ліг величезний політичний, соціальний і моральний досвід народу Шотландії, який протягом чотирьох століть боровся за свою національну незалежність проти економічно розвиненої Англії.

Вплив В. Скотта-романіста на англійську і світову літературу важко переоцінити. Він не тільки відкрив історичний жанр, але й створив новий тип розповіді, заснований на реалістичному зображенні життя, відтворенні місцевого колориту та особливостей мови жителів різних куточків Великобританії, поклавши початок традиції, якою скористалися як його сучасники, так і наступні покоління письменників.

Історичний роман Вальтера Скотта став не лише продовженням літературних традицій, а невідомим до того художнім синтезом мистецтва та історичної науки, що відкрило новий етап у розвитку англійської і світової літератури.

Основні твори:

Поєми: «Пісня останнього менестреля», «Марміона», «Діва озера», «Рокбі».

Романи: «Уєверлі», «Гай Маннерінг», «Антикварій», «Пуритани», «Роб Рой», «Легенда про Монтроза», «Айвенго», «Монастир», «Абат», «Кенілворт», «Вудсток», «Пертська красуня», «Квентін Дорвард», «Пірат», «Единбургська темниця».

Екранізація творів:

Айвенго (фільм, 1952); Айвенго (фільм, 1982); Балада про доблесного лицаря Айвенго (1983); Річард Левове Серце (фільм, 1923).

Твори В. Скотта

Скотт В. Собрание сочинений в 8-ми т. Т. 1: Уэверли или шестьдесят лет назад: Роман / В. Скотт; пер. с англ.; сост. и общ. ред. Д. М. Урнова. – М.: Правда, 1990. – 510 с. – (Б-ка журнала «Огонёк»).

Скотт В. Собрание сочинений в 8-ми т. Т. 2: Пуритане: Роман / В. Скотт; пер. с англ.; сост. и общ. ред. Д. М. Урнова. – М.: Правда, 1990. – 463 с. – (Б-ка журнала «Огонёк»).

Скотт В. Собрание сочинений в 8-ми т. Т. 3: Антикварий: Роман / В. Скотт; пер. с англ.; сост. и общ. ред. Д. М. Урнова. – М.: Правда, 1990. – 460 с. – (Б-ка журнала «Огонёк»).

Скотт В. Собрание сочинений в 8-ми т. Т. 4: Роб Рой: Роман / В. Скотт; пер. с англ.; сост. и общ. ред. Д. М. Урнова. – М.: Правда, 1990. – 477 с. – (Б-ка журнала «Огонёк»).

Скотт В. Собрание сочинений в 8-ми т. Т. 5: Эдинбургская темница: Роман / В. Скотт; пер. с англ.; сост. и общ. ред. Д. М. Урнова. – М.: Правда, 1990. – 510 с. – (Б-ка журнала «Огонёк»).

Скотт В. Собрание сочинений в 8-ми т. Т. 6: Айвенго: Роман / В. Скотт; пер. с англ.; сост. и общ. ред. Д. М. Урнова. – М.: Правда, 1990. – 477 с. – (Б-ка журнала «Огонёк»).

Скотт В. Собрание сочинений в 8-ми т. Т. 7: Пират: Роман / В. Скотт; пер. с англ.; сост. и общ. ред. Д. М. Урнова. – М.: Правда, 1990. – 510 с. – (Б-ка журнала «Огонёк»).

Скотт В. Собрание сочинений в 8-ми т. Т. 8: Квентин Дорвард: Роман / В. Скотт; пер. с англ.; сост. и общ. ред. Д. М. Урнова. – М.: Правда, 1990. – 477 с. – (Б-ка журнала «Огонёк»).

Скотт В. Аббат: Роман / В. Скотт. – М.: ЭХО, 1993. – 496 с.

Скотт В. Айвенго: Роман / В. Скотт; для сред. и ст. шк. возраста; пер. с англ. Е.Бекетовой. – Мн.: Юнацтва, 1990. – 447 с.: ил.

Скотт В. Айвенго: Роман / В. Скотт; пер. с англ. – К.: БМП «Борисфен», 1995. – 459 с.

Скотт В. Айвенго: Роман / В. Скотт; пер. с англ. – М.: Дет. лит., 1990. – 415 с.: ил.

Скотт В. Айвенго: Романы / В. Скотт; пер. с англ. – М.: Правда, 1989. – 448 с.: ил.

Скотт В. Айвенго: Роман / В. Скотт; пер. с англ. – Харьков; Белгород: Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2007. – 160 с. – (Моя любимая классика).

Скотт В. Айвенго / В. Скотт // Зарубіжна література. Стислий виклад змісту всіх творів за новою шкільною програмою. 7-8 класи: Навч. видання / автори-упорядники А. М. Яковлева, О. Д. Марченко, О. І. Опришко, І. М. Ремез. – Харків: Ранок, 2008. – С. 47-77. – (Дайджест).

Скотт В. Айвенго (скорочено) / В. Скотт // Зарубіжна література: Хрестоматія-посібник. 7 клас / Упоряд. Б. Б. Щавурський. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2000. – С. 43-129.

Скотт В. Вудсток, или Кавалер / В. Скотт. – М.: ЭХО, 1993. – 480 с.

Скотт В. Замок Смальгольм, или Иванов вечер. 9 класс / В. Скотт; пер. В. Жуковского // Хрестоматия по зарубежной литературе для средней школы: Учеб. пособие для 5-9 кл. В 2-х ч. Ч. 2 / составители Г. Г. Подольская, И. В. Колесова. – Астрахань: Изд-во Астрахан. пед. инст.; Челябинск: Пластик-информ., 1995. – С. 184-190.

Скотт В. Квентин Дорвард: Роман / В. Скотт; пер. с англ. – К.: БМП «Борисфен», 1995. – 475 с.

Скотт В. Монастырь: Роман / В. Скотт. – М.: ЭХО, 1993. – 464 с.

Скотт В. Пертська красуня (уривки) / В. Скотт; пер. О. Логвиненка // Зарубіжна література: Пробний підручник-хрестоматія для 9 класу загальноосвіт. шк. / Л. В. Горелік, В. М. Грачова, Т. Б. Недайнова, В. П. Царьова; за ред. Т. Б. Недайнової. – К.: Вежа, 1997. – С. 266-298.

Скотт В. Пират: Роман / В. Скотт; пер. с англ. – К.: БМП «Борисфен», 1995. – 511 с.

Скотт В. Програмні твори / В. Скотт. – К.: Обереги, 2001. – 746 с. – (Шкільна бібліотека. Зарубіжна література в освіті. Хрестоматія III).

Скотт В. Пуритане: Роман / В. Скотт; пер. с англ. – М.: Худож. лит., 1989. – 364 с. – (Классики и современники. Зарубежная литература).

Скотт В. Пуритане: Роман / В. Скотт. – М.: Изд-во «Азе Буки», 1994. – 480 с.

Скотт В. Роб Рой: Роман / В. Скотт. – Кишинёв: «Лумина», «Кондор», 1993. – 384 с.

Скотт В. Роб Рой: Роман / В. Скотт. – Л.: Худож. лит., 1980. – 360 с. – (Классики и современники).

Скотт В. Роб Рой: Роман / В. Скотт; пер. с англ. – Харьков: СП «Фолио»; К.: МП «Модекс», 1993. – 368 с. – (Серия «Золотой век»).

Скотт В. Чёрный карлик. Пертская красавица, или День святого Валентина: Романы / В. Скотт; пер. с англ. – Мн.: «МОКА-имидж», 1992. – 368 с.

Про життя і творчість

Багрій Р. Шлях до сера Вальтера Скотта на Україну: «Тарас Бульба» М. Гоголя і «Чорна рада» П. Куліша в світлі історичної романістики В. Скотта: Літ.-критичний нарис / Р. Багрій; пер. з англ. Л. Шарінової. – К.: Ред. журн. «Всесвіт», 1993. – 296 с.

Бельский А. А. Скотт Вальтер / А. А. Бельский // Краткая литературная энциклопедия / гл. ред. А. А. Сурков. – Т 6: Присказка-«Советская Россия». – М.: Советская Энциклопедия, 1971. – С. 895-900. – (Энциклопедии. Словари. Справочники).

Боронь О. Повісті Тараса Шевченка і західноєвропейські романи (Ч. Діккенс, В. Скотт, Олівер Голдсміт, Ежен Сю) / О. Боронь // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2013. – № 15-16. – С. 6.

Висоцький А. А. Картини життя середньовічної Англії у романі Вальтера Скотта «Айвенго» / А. А. Висоцький // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2008. – № 18. – С. 8-15.

Волохова Л. П. Інтерактивні форми роботи на уроках зарубіжної літератури: Вальтер Скотт. Короткі відомості про письменника. «Айвенго» / Л. П. Волохова // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 15-16. – С. 23-24.

Горбунов А. М. Вальтер Скотт / А. М. Горбунов // Панорама веков: Зарубежная художественная проза от возникновения до XX века: Популярная библиографическая энциклопедия. – М.: Кн. палата, 1991. – С. 306-312.

Давиденко Г. Й. Об'єктивність зображення історичного процесу і соціальних відносин у романі Вальтера Скотта «Айвенго» / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка // Історія зарубіжної літератури ХІХ-початку ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літ-ри, 2007. – С. 223-226.

Давиденко Г. Й. Вальтер Скотт – засновник жанру історичного роману / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка // Історія зарубіжної літератури ХІХ-початку ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літ-ри, 2007. – С. 59-64.

Долинин А. А. История одетая в роман: Вальтер Скотт и его читатели / А. А. Долинин. – М.: Книга, 1988. – 317 с. – (Судьбы книг).

Зверев А. Вальтер Скотт / А. Зверев // Энциклопедия для детей. Том 15. Всемирная литература. Ч. 2. XIX и XX века / Глав. ред. В. А. Володин. – М.: Аванта+, 2001. – С. 58-61.

Матяш М. Лицар і романіст: До 250-річчя від дня народження Вальтера Скотта / М. Матяш // Пенсійний кур'єр. – 2021. – 13 серпня. – С. 11.

Михальська Н. Скотт Вальтер / Н. Михальська // Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник: У 2 т. Т. 2: Л-Я / за ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2006. – С. 531-535.

Самоненко Г. І. Вальтер Скотт «Айвенго». Зображення в романі боротьби англосаксів з норманами в XII ст. й усобиць норманів. Микола Гоголь «Тарас Бульба». Зображення в повісті любові до України, героїзму, мужності / Г. І. Самоненко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2016. – № 21-22. – С. 20-22.

Семеняк Г. Г. Чи потрібні лицарі?: Тези до вивчення роману В. Скотта «Айвенго» / Г. Г. Семеняк // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – № 2. – С. 10-12.

Сидорова О. В. Матеріали до уроків вивчення роману Вальтера Скотта «Айвенго» // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2008. – № 18. – С. 16-22.

Скотт Вальтер // Зарубіжна література: Пробний підручник-хрестоматія для 9 класу загальноосвіт. шк. / Л. В. Горелік, В. М. Грачова, Т. Б. Недайнова, В. П. Царьова; за ред. Т. Б. Недайнової. – К.: Вежа, 1997. – С. 265-266.

Скотт Вальтер // Зарубіжна література: Хрестоматія-посібник. 7 клас / Упоряд. Б. Б. Щавурський. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2000. – С. 43-44.

Скотт Вальтер // История зарубежной литературы XIX века: Учеб. для филол. спец. вузов / В. Н. Богословский, А. С. Дмитриев, Н. А. Соловьева и др.: под ред. Н. А. Соловьевой. – М.: Высш.шк., 1991. – С. 194-211.

Скотт Вальтер // 500 знаменитых людей планеты / Худож.-оформитель Л. Д. Киркач-Осипова. – Харьков: Фолио, 2005. – С. 729-731.

Скотт Вальтер // Усі зарубіжні письменники / Упоряд. О. Д. Міхільов та ін. – Харків: Торсінг плюс, 2008. – С. 73-78.

Скотт Вальтер // Хрестоматия по зарубежной литературе для средней школы: Учеб. пособие для 5-9 кл. В 2-х ч. Ч. 2 / составители Г. Г. Подольская, И. В. Колесова. – Астрахань: Изд-во Астрахан. пед. инст.; Челябинск: Пластик-информ, 1995. – С. 183-184.

Скрипник Т. М. «Шляхетний дух, шляхетний ум...»: Вивчення роману В. Скотта «Айвенго» з використанням тестів / Т. М. Скрипник // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – № 3. – С. 11-13.

Розробки уроків та сценарії

Ананьев Л.Н. Великий инкогнито: Литературная игра-конкурс к 230-летию со дня рождения Вальтера Скотта / Л. Н. Ананьев // Читаем, учимся, играем. – 2001. – № 3. – С. 80-86.

Бахрушина В. М. Вальтер Скотт – засновник жанру історичного роману: Інтегрований урок (зарубіжна література-історія) з елементами інсценізації за романом «Айвенго» / В. М. Бахрушина, Т. О. Кулинок // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 9. – С. 22-23.

Белименко С. В. Образ Айвенго в романі В. Скотта «Айвенго» та світовому мистецтві: Урок у 7 класі /

С. В. Белименко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2012. – № 20. – С. 15-20.

Бойко І. М. Система уроків за романом Вальтера Скотта «Айвенго» / І. М. Бойко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2006. – № 6. – С. 18-24.

Ведмідь Л. Г. Вальтер Скотт. Короткі відомості про письменника. Роман «Айвенго». Історична основа твору: Інтегрований урок / Л. Г. Ведмідь, С. О. Рассветова // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2007. – № 2. – С. 32-36.

Висоцький А. А. Картини життя середньовічної Англії у романі Вальтера Скотта «Айвенго» / А. А. Висоцький // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2008. – № 18. – С. 8-15.

Висоцький А. А. Цікаві матеріали до вивчення біографії і творчості В. Скотта (Вікторини та кросворди) / А. А. Висоцький // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2007. – № 24. – С. 19-36.

Гладка Л. П. Широка панорама життя середньовічної Англії в романі В. Скотта «Айвенго»: Урок в 7-му класі / Л. П. Гладка // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2020. – № 7-8. – С. 16-18.

Доля Н. Л. Урок-гра «Щасливий випадок»: За повістю М. Гоголя «Тарас Бульба» та за романом В. Скотта «Айвенго» / Н. Л. Доля // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2005. – № 22. – С. 19-20.

Доманська Т. І. Історико-літературний ринг за романом Вальтера Скотта «Айвенго»: Підсумковий урок / Т. І. Доманська // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 5. – С. 22-27.

Дроздовська Т. В. Чи просто бути кіномитцем?: Два уроки з вивчення роману Вальтера Скотта «Айвенго» / Т. В. Дроздовська // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2000. – № 9. – С. 7-11.

Дюжева О. А. Урок-вікторина «Умники и умницы» по роману В. Скотта «Айвенго» / О. А. Дюжева // Литература в школі. – 2006. – № 9. – С. 46-47.

Іващенко Л. І. Вальтер Скотт – засновник історичного роману: Конспект уроку зарубіжної літератури в 7 класі. Інтегрований урок (зарубіжна література – всесвітня історія) / Л. І. Іващенко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 6. – С. 28-31.

Ісаєнко С. І. Історія і художній вимисел у романі В. Скотта «Айвенго». Образ Айвенго: Урок в 7 класі / С. І. Ісаєнко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2019. – № 23-24. – С. 26-30.

Кальченко Н. О. Поєдинок ведуть «Сакси» та «Зелені брати»: Історико-літературний хокей (або істлітхок) за романом В. Скотта «Айвенго» / Н. О. Кальченко // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 9. – С. 24.

Клемешова В. М. Підсумковий урок «Героїчне минуле в літературі»: За романом В. Скотта «Айвенго». 7 клас / В. М. Клемешова // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2010. – № 17. – С. 6-9.

Комарець Н. П. Широка панорама життя середньовічної Англії: Урок-гра за романом В. Скотта «Айвенго» / Н. П. Комарець // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2015. – № 21-22. – С. 68-69.

Куш О. М. Уроки за романом В. Скотта «Айвенго» / О. М. Куш // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2010. – № 20. – С. 13-18.

Мартинчук Н. Портфоліо на уроці зарубіжної літератури: До вивчення теми «Образ Айвенго» в однойменному романі В. Скотта // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. – № 6. – С. 19-21.

Мацевко Л. В. Урізноманітнювати засоби характеристики художнього образу: З практики вивчення образів головних героїв роману В. Скотта «Айвенго»: два уроки / Л. В. Мацевко // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2002. – № 9. – С. 31-33.

Пархоменко О. В. «Історична тема в художній прозі. Рицарство і козацтво»: Урок компаративного аналізу за романом В. Скотта «Айвенго» та повістю М. В. Гоголя «Тарас Бульба». 7 клас / О. В. Пархоменко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2012. – № 15-16. – С. 46-49.

Пилипенко В. Ф. Вікторини на уроках зарубіжної літератури. 6-11 класи: «Мудрість байки», В. Скотт «Айвенго», Мольєр «Міщанин-шляхтич», Ч. Діккенс «Пригоди Олівера Твіста», Ф. Кафка «Перевтілення», «Шляхами епосу античності» / В. Ф. Пилипенко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2018. – № 11-12. – С. 57-60.

Попович М. А. Історія очима митця: Інтегрований урок за романом В. Скотта «Айвенго». 7 клас // Зарубіжна літ-ра в навчальних закладах. – 1999. – № 9. – С. 10-11.

Самоненко Г. І. Вальтер Скотт «Айвенго». Зображення в романі боротьби англосаксів з норманами в XII ст. й усобиць норманів. Микола Гоголь «Тарас Бульба». Зображення в повісті любові до України, героїзму, мужності: Урок / Г. І. Самоненко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2016. – № 21-22. – С. 20-22.

Самофал О. О. Ідея віротерпимості й національної толерантності в романі В. Скотта «Айвенго»: Урок в 7 класі / О. О. Самофал // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 23. – С. 5-8.

Стадник О. М. В. Скотт «Айвенго» (образи Ровени й Ребекки): Урок в 7 класі / О. М. Стадник // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2015. – №9-10. – С. 2-4.

Стадник О. М. В. Скотт «Айвенго»: Цикл уроків в 7 класі / О. М. Стадник // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2016. – № 15-16. – С. 27-40.

Сутула О. Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури: Образи лицарів у романі «Айвенго» (цикл уроків за творчістю В. Скотта) / О. Сутула, І. Тригуб // Всесвітня

література в середніх навчальних закладах України. – 2007. – № 10. – С. 27-33.

Федоренко Н. Чисте світло лицарства: Конспект уроку за твором Вальтера Скотта «Айвенго». 7 клас / Н. Федоренко // Зарубіжна література в школах України. – 2021. – № 5. – С. 12-13.

Фурсова Л. О. Исторична тема в художній прозі. Вальтер Скотт «Айвенго»: Система уроків / Л. О. Фурсова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2002. – № 9. – С. 26-30.

Харченко В. М. Панорама життя середньовічної Англії в романі В. Скотта «Айвенго»: Урок в 7 класі / В. М. Харченко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2019. – № 23-24. – С. 23-25.

Чорна О. В. Поурочні плани із зарубіжної літератури. 7 клас: Вальтер Скотт «Айвенго» / О. В. Чорна // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2007. – № 11-12. – С. 18-20.

Янчук О. Д. Відстоювати свої знання, як лицар – честь: Урок – лицарський турнір за романом В. Скотта «Айвенго» / О. Д. Янчук // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1998. – № 3. – С. 23-24.

Яриніч Т. Ю. Чисте сяйво рицарства: Урок за романом В. Скотта «Айвенго» / Т. Ю. Яриніч // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 13-14. – С. 29-33.

Інтернет-ресурси

Вальтер Скотт [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енцикл. – Електр. дані. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%80_%D0%A1%D0%BA%D0%BE%D1

[%82%D1%82.](#) – Назва з екрану. – Дата останньої правки 5.03.2021. – (Дата звернення 10.08.2021).

Вальтер Скотт – біографія [Електронний ресурс] // Yakaboo. – Електр. дані. – Режим доступу:

[https://www.yakaboo.ua/ua/author/view/Val ter Skott/#.](https://www.yakaboo.ua/ua/author/view/Val%20ter%20Skott/#) – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

Вальтер Скотт – біографія [Електронний ресурс] // УкрЛіб. – Електр. дані. – Режим доступу: [https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4361.](https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4361) – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

Вальтер Скотт – біографія, факти з життя [Електронний ресурс] // Альманах визначних подій. – Електр. дані. – Режим доступу: [https://calendate.com.ua/person/2542.](https://calendate.com.ua/person/2542) – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

Вальтер Скотт – біографія, допомога учню. 7 клас [Електронний ресурс] // Світ літератури А. А. Хаминець. – Електр. дані. – Режим доступу: [https://svitliteraturu.com/load/dopomoga_uchnju_iz_zar_lit/7_klas/valter skott biografija dopomoga uchnju/16-1-0-514.](https://svitliteraturu.com/load/dopomoga_uchnju_iz_zar_lit/7_klas_valter_skott_biografija_dopomoga_uchnju/16-1-0-514) – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

Вальтер Скотт – біографія [Електронний ресурс] // Javalibre. – Електр. дані. – Режим доступу: [https://javalibre.com.ua/java-book/author/bio/491.](https://javalibre.com.ua/java-book/author/bio/491) – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

Вальтер Скотт – біографія [Електронний ресурс] // Видавничий дім «Школа». – Електр. дані. – Режим доступу: [https://schoolbook.com.ua/about/authors/183/.](https://schoolbook.com.ua/about/authors/183/) – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

44 цікавих фактів про Вальтера Скотта [Електронний ресурс] // [Цікаві факти](#) Copyright. – Електр. дані. – Режим доступу:

<https://tsikavi-fakty.com.ua/44-tsikavyh-faktiv-pro-valtera-skotta/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

Вальтер Скотт – біографія (скорочено) [Електронний ресурс] // Dovidka.biz.ua – Довідник цікавих фактів та корисних знань. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/valter-skott-biografiya-skorocheno/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

Вальтер Скотт – цікаві факти [Електронний ресурс] // Dovidka.biz.ua – Довідник цікавих фактів та корисних знань. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/valter-skott-tsikavi-fakti/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

Вальтер Скотт – освітній відеоролик [Електронний ресурс] // Youtube. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=om-KmdTNPnw/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

Вальтер Скотт – біографія, зарубіжна література. 7 клас [Електронний ресурс] // Youtube. – Електр. дані. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=gCRqLiSlp_k. – Назва з екрану. – (Дата звернення 10.08.2021).

Зміст

Біографія.....	3
Твори В. Скотта.....	7
Про життя і творчість.....	10
Розробки уроків та сценарії.....	12
Інтернет-ресурси.....	16